

PROPOSTA DE MODIFICACIÓ PER INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR DE LA LLEI 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. DOGC núm. 5422, 16/07/2009

Durant les darreres cinc dècades, l'educació infantil a Catalunya ha estat objecte de nombroses reformes legislatives, des de la LOECE (1980) fins a la LOMLOE (2020), passant per la LOGSE (1990) i la LEC (2009), entre d'altres. Aquestes reformes han anat modulant el sistema educatiu segons les prioritats polítiques i socials del moment, tot i que l'etapa de 0 a 3 anys sovint ha quedat relegada a un segon pla. Els diversos decrets catalans —com el 282/2006, 101/2010, 150/2017 i 21/2023— han intentat concretar l'ordenació del primer cicle d'educació infantil, però encara avui la normativa vigent no respon de manera suficient a les necessitats específiques de la primera infància.

Davant d'aquesta realitat, es reclama una revisió profunda del marc normatiu i la creació d'una **lleï específica per al cicle 0-3**, que parteixi d'una demanda social i garanteixi la universalitat, la gratuïtat, la qualitat i l'equitat del servei. Aquesta revisió hauria de contemplar l'augment de places públiques, una regulació clara dels centres, la millora de les condicions laborals dels professionals i l'atenció prioritària als infants en situació de vulnerabilitat, així com la conciliació familiar i laboral.

L'evidència científica, especialment a través dels estudis de James Heckman, Premi Nobel d'Economia, avala la importància de la inversió en l'etapa infantil. Segons Heckman, invertir en l'educació de qualitat dels infants de 0 a 3 anys genera un retorn econòmic i social molt superior al d'etapes posteriors, i redueix desigualtats educatives, fomenta l'ocupació femenina, incrementa la productivitat i millora les oportunitats vitals dels infants.

Aquest plantejament es fonamenta també en diferents teories que coincideixen a destacar la importància dels primers anys de vida com a etapa clau per al desenvolupament neurològic, afectiu i social. Així mateix, cal recordar que l'educació infantil és un dret reconegut per la Convenció dels Drets dels Infants i una eina fonamental per garantir la igualtat d'oportunitats.

En aquest context, es proposa una nova llei centrada exclusivament en el primer cicle d'educació infantil que incorpori mesures com la codocència, la redefinició dels requisits professionals, l'establiment de sous dignes, una millor ordenació horària i una atenció especial a les zones rurals. Aquesta transformació legislativa és imprescindible per oferir un servei educatiu de qualitat que respecti i promogui el desenvolupament integral dels infants més petits.

LLEI 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. DOGC núm. 5422, 16/07/2009 TEXT CONSOLIDAT Vigència 24/01/2024

Es modifica l'apartat 1 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

L'educació infantil té com a objectiu el desenvolupament global de les capacitats dels infants durant els primers anys de vida, a l'inici del procés d'aprenentatge, i ha de prevenir i compensar els efectes discriminadors de les desigualtats d'origen social, econòmic o cultural. Per fer-ho, les funcions de les professionals han de partir dels següents objectius:

- a) Col·laborar per prevenir i atendre les necessitats educatives de tot l'alumnat treballant de manera coordinada amb tots els serveis de la primera infància.
- b) Vetllar pel desenvolupament personal i social de tot l'alumnat i perquè avanci en l'assoliment de les competències, garantint el benestar.

- c) Fer-se responsable del procés de seguiment i avaluació i de l'adopció de les decisions i mesures que se'n derivin.
- d) Aportar informació a la família sobre el desenvolupament i l'aprenentatge de l'infant.
- e) Planificar la resposta educativa, vetllar perquè sigui de qualitat i participar de les reunions o formacions com a instrument clau per promoure la convivència, el bon tracte i el treball en equip. Potenciar la pràctica reflexiva, la recerca educativa i la coordinació amb agents socioeducatius de l'entorn de l'alumnat.
- f) La direcció del centre ha de vetllar perquè les funcions d'orientació educativa es portin a terme de forma distribuïda i coordinada entre tots els professionals del centre i la comunitat educativa, que s'han d'ajustar a les diferents característiques de cadascuna de les etapes educatives.

Es modifica l'apartat 3 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

3. Durant l'educació infantil, s'ha d'assegurar la detecció precoç de les necessitats educatives específiques i de les manifestacions evolutives que puguin indicar un risc de trastorn dels alumnes, que han de rebre una atenció ajustada a les seves característiques singulars. Tanmateix, les escoles bressol o llars d'infants s'han de definir com a centres educatius inclusius i s'han de dotar dels suports necessaris per acompanyar les necessitats individuals de tots els infants. Per fer-ho es portaran a terme les mesures següents:

- a) A les escoles bressol o llars d'infants s'inclouran els mateixos recursos d'atenció a les necessitats de suport específic que al segon cicle d'educació infantil.
- b) Es garantirà que es compleixi la funció preventiva i de detecció precoç, assignant a cada centre la figura de l'especialista corresponent (psicopedagog, psicòleg infantil o terapeuta ocupacional pediàtric).
- c) A les escoles bressol amb poblacions de menys de 2500 habitants es mancomunarà el servei entre municipis (90 i 120 infants). Per cada 100 infants hi haurà un psicopedagog, que podrà estar mancomunat entre municipis o que dependrà directament de la institució que ofereixi el servei.
- d) Tots els alumnes són subjecte de l'atenció educativa i han de beneficiar-se, en un context ordinari, de les mesures i suports universals i, si escau, de les mesures addicionals i/o intensives per tal de garantir l'accés a l'educació i l'èxit educatiu en condicions d'equitat i igualtat d'oportunitats.

Es modifica l'apartat 4 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

4. Durant l'educació infantil, hi ha d'haver una cooperació estreta entre els centres i les famílies, que són el primer referent afectiu dels infants i tenen la responsabilitat primera de la seva educació. Així mateix, i com a primer ensenyament, s'ha de garantir la coherència entre l'acció educativa del primer i segon cicle de l'educació infantil i els primers anys de l'educació primària.

Es modifica l'apartat 5 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

5. En el primer cicle de l'educació infantil, s'han d'adoptar mesures de flexibilitat que permetin d'adaptar-se a les necessitats dels infants i de les famílies i s'han de poder adoptar diversos models d'organització, funcionament i assessorament que permetin conciliar amb la vida laboral la responsabilitat primordial de les famílies en la criança i l'educació dels seus fills.

El cicle d'educació infantil es pot desenvolupar segons diferents models d'organització i funcionament, d'acord amb calendaris i règims horaris que, estant al servei de l'interès superior de l'infant, permetin conciliar la vida laboral amb la primordial responsabilitat dels pares, de les mares o dels tutors en la criança i en l'educació dels seus fills i filles. Cada centre educatiu, en funció del context, tindrà la facultat d'adaptar el seu model d'organització i funcionament a les necessitats específiques. Aquest model haurà de garantir que:

- a) L'infant disposi d'un mínim de 40 dies de vacances anuals (amb un mínim de 30 dies seguits) i que la seva jornada diària a l'escola bressol, amb una recomanació de no superar les 5 o 6 hores diàries, no excedeixi les 8 hores diàries per afavorir el seu benestar i desenvolupament òptim.
- b) L'horari escolar es contempli com totes les hores que l'infant és a l'escola, considerant tots els moments educatius, la vida quotidiana, els temps i les rutines, part primordial del desenvolupament i aprenentatge tal i com s'estableix en el DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.
- c) Per tal de portar a terme la resposta educativa, l'atenció als infants, el traspàs d'informació amb famílies i el treball amb xarxa, l'equip educatiu tingui una distribució horària que disposi d'hores lectives i hores no lectives. S'articularà una proposta segons el calendari establert a proporció igual que al segon cicle d'educació infantil.
- d) La direcció del centre tingui tasques pròpies d'organització i servei i, per tant, desenvolupi tasques d'acompanyament i suport als infants però no tingui assignat cap grup i les seves funcions principals i hores de dedicació siguin vinculades a la gestió de centre.
- e) El currículum del primer cicle de l'educació infantil se centri en els continguts educatius relacionats amb el desenvolupament del moviment, el control corporal, les primeres manifestacions de la comunicació i el llenguatge, les pautes elementals de convivència i relació social i la descoberta de l'entorn proper dels infants. (Aquest article no està vigent. Va ser derogat pel DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. De totes maneres, és necessari una profunda revisió dels recursos que es destinen al primer cicle d'educació infantil i se sol·licita com a mínim establir els mateixos recursos que a segon cicle d'educació infantil.)

Es modifica l'apartat 7 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

7. El Govern ha de definir els continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil, ha d'establir les característiques dels centres que imparteixen aquest cicle i ha de determinar, d'acord amb els ajuntaments, els requisits exigibles a les instal·lacions dels centres i la capacitat que ha d'acreditar el personal educador que hi treballi. Per aquest raó, tots els centres educatius, llars d'infants o escoles bressol han de contemplar les mesures següents:

- a) Els professionals que imparteixen el primer cicle de l'educació infantil han d'estar en possessió del títol de grau mestre en educació infantil (MEI) o del títol de grau equivalent, o del de tècnic superior en educació infantil (CFGS TEI), o de qualsevol altre títol declarat equivalent, acadèmicament i professional, a algun dels anteriors durant tota la jornada escolar, considerant el punt següent (6), en què s'especifica que l'horari escolar correspon a totes les hores que l'infant és a l'escola.

- b) El nombre mínim de professionals en presència simultània ha de ser de 2 professionals per grup, constituint una parella educativa. A més a més, s'ha de contemplar una figura més de psicopedagog/a, psicòloga o equivalent, que pot ser o no la direcció del centre i que les seves funcions han d'estar vinculades al seguiment, acompanyament i detecció precoç de necessitats educatives específiques dels infants.
- c) Dins la parella educativa, una de les dues persones ha d'estar en possessió de la titulació del grau en educació infantil (tutora) o equivalent, i l'altra de tècnic superior en educació infantil (cotutora). Sense aquesta titulació no es pot atendre els infants en cap moment de la jornada de l'infant a l'escola bressol. Per tant, no correspon l'atenció directa dels infants als professionals que no tinguin cap titulació de les esmentades, independentment de la franja horària (franja de migdia, estona d'alimentació, descans o horaris extra de matins, tardes, o extensions en període de vacances). Les funcions de tutoria o cotutoria aniran distribuïdes en funció de les competències professionals.

Es modifica l'apartat 8 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

8. L'avaluació del desenvolupament personal i de l'aprenentatge durant l'educació infantil ha de ser contínua i global, ha de verificar el grau d'assoliment dels objectius educatius i ha de facilitar l'adaptació de l'ajut pedagògic a les característiques individuals de cada infant. Amb coherència amb el DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil, a l'educació infantil l'infant és al centre de l'acció educativa. Els professionals han de fomentar la seva autonomia, proporcionar-los aprenentatges globalitzats i amb sentit, partint del joc, aprofitant tots els moments quotidians de manera globalitzada i garantint el seu benestar. Per fer-ho, es presenten les mesures següents:

- a) Cal organitzar la resposta educativa mitjançant la parella educativa tal i com s'ha descrit al punt (7) i, a més a més, s'han d'articular els grups d'infants garantint la qualitat de la resposta educativa. Per fer-ho simultàniament, com a màxim, s'ha de partir del següent nombre d'infants per grup:
 - Grups d'infants menors d'un any: 8 infants amb dos professionals (serà un/a únic professional quan el grup sigui 4 o inferior). Amb un màxim de grandària de grup de 8 infants.
 - Grups d'infants d'un a dos anys: 13 infants amb dos professionals (serà un/a únic professional quan el grup sigui 8 o inferior). Amb un màxim de grandària de grup de 13 infants.
 - Grups d'infants de dos a tres anys: 20 infants amb dos professionals que acompanyen (serà un/a únic professional quan el grup sigui d'11 o inferior). Amb un màxim de grandària de grup de 20 infants.

Quan el grup és mixt, pot haver-hi simultàniament, com a màxim, el següent nombre d'infants:

- Quan hi ha infants menors d'un any: Només es pot fer un grup mixt quan hi hagi menys de 4 infants menors d'un any. Aquests infants menors d'un any s'integraran al grup d'1 a 2 anys preferiblement. Com a molt es poden acollir 9 infants amb dues professionals. A partir de 5 infants sempre hi ha d'haver dues professionals.

- Quan hi ha infants d'1 a 2 anys i de 2 a 3 anys: Es pot fer un grup mixt de màxim 17 infants amb dos professionals. A partir de 8 infants sempre seran dues professionals.
 - Amb grups mixtes d'infants dels tres nivells educatius, de 4 mesos a 3 anys, com a molt es poden acollir 10 infants amb dues professionals, considerant que els nadons més petits, menors d'un any, mai poden ser més de 4.
- b) Quan una olar d'infants o escola bressol s'ubica en una localitat o nuclis aïllats de població que no ultrapassen els 2500 habitants, la superfície mínima de les aules és de 20 metres quadrats, i la del pati, de 50 metres quadrats, mantenint els dos metres quadrats per infant.
- b.1) Les proporcions entre el nombre d'infants i el nombre de professionals s'adeqüen al nombre màxim d'infants dels diferents trams d'edat, tenint en compte la ràtio establerta per a la resta de llars d'infants.
- b.2) La llar d'infants ha d'atendre infants de totes les edats. Tot i que no és exigible disposar d'una sala per a cadascun dels trams d'edat, ni sala addicional diferenciada per a usos múltiples quan la llar d'infants és d'1 o 2 grups, per als infants de 4 a 10 mesos hi haurà un espai independent de la resta amb les condicions adequades quan hi hagi més de 4 infants.
- b.3) Quan és un poble de menys de 2500 habitants i la llar d'infants o escola bressol està autoritzada per a tres aules, una per grup d'edat, es tindran en compte els naixements que hi hagi hagut i es facilitarà la distribució de grups, tenint en compte espais i professionals, però sense obligar a tenir grups mixtos sempre i quan no se superi el nombre total d'infants autoritzats.

Es modifica l'apartat 9 de l'article 56 de la Llei 12/2009, que queda redactat de la manera següent:

9. Per impulsar i facilitar la cooperació entre els centres i les famílies que esmenta l'apartat 4 i garantir la corresponsabilització de les famílies en l'educació dels infants, els centres han de facilitar informació suficient a les famílies sobre l'evolució educativa dels seus fills i sobre l'avaluació pertinent de l'eventual assoliment dels objectius educatius.

S'introdueix un nou apartat i s'insta el Govern de la Generalitat de Catalunya a articular una legislació que unifiqui els sous dels i les professionals i la proporció d'hores no lectives (imprescindibles per desenvolupar la tasca docent) al mateix nivell que segon cicle d'educació infantil, de la mateixa manera que ha estipulat el nou currículum a partir del Decret 21/2023, de 7 de febrer d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil (regula l'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil 0-6, establint els elements curriculars i les competències clau per a tota l'etapa).

Al no ser una proposta d'iniciativa legislativa popular, el procediment corresponent per demanar les modificacions reglamentàries, se sol·licita al Govern de la Generalitat de Catalunya a portar a terme una revisió exhaustiva del Decret 282/2006, de 4 de juliol, pel qual es regulen el primer cicle de l'educació infantil i els requisits dels centres en tant que, aquesta estableix les normes per a l'organització dels centres educatius que imparteixen educació infantil, incloent les condicions dels espais i la ràtio d'alumnes per professor.

